

Załącznik do Uchwały Nr 413/2012

Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 29.10/2012

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2012 - 2014**

Radom, wrzesień 2012 rok

I. Wprowadzenie

Rodzina w ujęciu socjologicznym jest najważniejszą i podstawową grupą społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo. Ma ona zasadniczy wpływ na funkcjonowanie człowieka w rolach społecznych oraz kształtowanie jego tożsamości i postaw. Prawidłowo funkcjonująca rodzina daje jej członkom poczucie bezpieczeństwa i wzmacnia ich rozwój osobisty. Rodzina jako pierwsze i podstawowe środowisko wychowawcze bezpośrednio oddziałuje na osobowość dziecka przekazując mu swój system wartości, tradycje, poglądy, a co za tym idzie ukierunkowuje na całe życie. Zaburzone więzi rodzinne wpływają destrukcyjnie na funkcjonowanie człowieka, stanowią podstawowe źródło jego deficytów. W przypadku wystąpienia jakiejkolwiek dysfunkcyjności rodziny, Państwo ma obowiązek zapewnić dziecku specjalną ochronę i pomoc w przezwyciężeniu zaistniałej sytuacji. Wszelkie działania podejmowane na rzecz dobra dziecka i jego rodziny powinny być ze sobą spójne i uwzględniać prawo do zachowania własnej tożsamości. W związku z tym Gmina Miasta Radomia od wielu lat prowadzi szereg działań ukierunkowanych na wspieranie dzieci i ich rodzin.

Uzasadnienie konieczności przygotowania programu

Z dniem 1 stycznia 2012 roku weszła w życie ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z treścią art. 176 pkt 1 ww. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz.U. Nr 149, poz. 887) do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by zarówno działania jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja). Konsekwencją przyjęcia przez Gminę Miasta Radomia programu wspierania rodziny na lata 2012 – 2014 jest stworzenie rozwiązań profilaktycznych, umożliwiających prowadzenie działań osłonowych mających na celu wzmocnienie rodzin z tzw. grupy ryzyka, zapobieganie ich marginalizacji i izolacji społecznej, a także prowadzenie działań ratowniczych i wspomagających. Świadczenie wsparcia w szerokim zakresie dla rodziny daje możliwość zapewnienia każdemu dziecku prawa do stabilnego rodzinnego środowiska wychowawczego.

Działania na rzecz rodziny, to działania skierowane do poszczególnych jej członków oraz kampanie prowadzone na rzecz całej wspólnoty. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wsparcia Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego. Przyjęte w ramach Programu zadania są spójne zarówno z ustawą o pomocy społecznej (z dnia 12 marca 2004 roku), ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (z dnia 9 czerwca 2011 roku), ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (z dnia 29 lipca 2005 roku), Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miasta Radomia na lata 2011- 2015, a także Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011- 2015.

II. Diagnoza sytuacji rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Radom jest miastem na prawach powiatu, to druga pod względem wielkości aglomeracja na terenie Mazowsza. Zajmuje powierzchnię 112 km², którą jak wynika z danych Głównego Urzędu, wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku **zamieszkuje 219 542 mieszkańców**, wśród których: 115.750 stanowią kobiety, natomiast 103.792 mężczyźni. W 2011 roku z różnych form świadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radomiu na podstawie ustawy o pomocy społecznej skorzystało łącznie 9.124 środowisk /pod tym pojęciem należy rozumieć samotne osoby lub rodziny, które tworzą gospodarstwa domowe/, w których żyje 19.230 osób, co stanowi około 10% mieszkańców Radomia.

Tabela 1.1. **Główne dysfunkcje będące przyczyną udzielania przez MOPS pomocy**

Przyczyny trudnej sytuacji życiowej /dysfunkcje/	Liczba środowisk, które skorzystały z pomocy
Bezrobocie	6.215
Niepełnosprawność	2.897
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gosp. domowego	1.267
Długotrwała choroba	1.207
Alkoholizm	543
Ochrona macierzyństwa	615
Bezdomność	140
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	8
Inne /zdarzenia losowe, narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego/	186

Z powyższych danych wynika, że w 2011 roku dominującymi problemami rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radomiu były: bezrobocie, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Spośród ogólnej liczby środowisk – 9.124, które skorzystały z pomocy bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego stanowi 14%, tj. 1.267 środowisk. Bezradność jako nieumiejętność radzenia sobie z codziennymi problemami może być konsekwencją takich problemów jak: niepełnosprawność, uzależnienia, bezrobocie, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego. Należy jednak zauważyć, że bezradność może stanowić również przyczynę wymienionych powyżej dysfunkcji. Niejednokrotnie problemy te przenikają się, współistnieją, dlatego też niezwykle trudno jest wskazać problem pierwotny.

III. Analiza SWOT

REALIZACJA PROGRAMU NA TERENIE MIASTA RADOMIA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - dostęp dzieci i młodzieży do placówek wsparcia dziennego - możliwość bieżącego dokonywania diagnozy potrzeb - funkcjonowanie organizacji pozarządowych aktywnych w obszarze pomocy dziecku i rodzinie - działalność lokalnych i dzielnicowych koalicji (CAL) na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu - realizacja licznych programów aktywności lokalnej (PAL) - otwartość na współpracę	<ul style="list-style-type: none"> - brak wczesnej diagnostyki - ograniczone środki finansowe na realizację założeń programu - niechęć do korzystania z poradnictwa specjalistycznego
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - stworzenie spójnego systemu wspierania rodziny - ograniczenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej - zwiększenie liczby dzieci powracających do środowiska naturalnego - dostępność środków finansowych na realizację programów na rzecz dziecka i rodziny (programy, konkursy)	<ul style="list-style-type: none"> - wielopropblemowość rodzin - niechęć do współpracy (brak zgody na asystenta rodziny, rodzinę pomocową) - brak środków finansowych na realizację działań

IV. Odbiorcy programu

- **Rodziny niewydolne wychowawczo, niezaradne życiowo:** grupę tą tworzą rodzice, którzy nie w pełni radzą sobie z wychowywaniem dzieci. Ponoszą na tym polu porażki, nie potrafią zrozumieć potrzeb dziecka, tkwią w błędnym przekonaniu dotyczącym opieki nad nim. W takiej rodzinie niespełnione są funkcje rodzicielskie, które przynoszą szkody wszystkim jej członkom, a w szczególności dzieciom. Rodzina nie spełnia swoich podstawowych, naturalnych funkcji, co w konsekwencji doprowadza do jej niewydolności czyli dysfunkcyjności. Dysfunkcyjność rodziny może być następstwem sytuacji, które niszczą i zakłócają jej prawidłowe funkcjonowanie prowadząc często do zjawiska patologii (alkoholizm, narkomania, przemoc, prostytutka, przestępczość). Problem niewydolności wychowawczej dotyczy zarówno rodzin pełnych, jak również rozbitych, gdzie często jest wynikiem niskiego poziomu wykształcenia rodziców, a także trudnej sytuacji materialno-bytowej.

- **Rodziny żyjące w ubóstwie, w tym dotknięte bezrobociem:** tą grupę tworzą rodziny borykające się z problemem braku dostatecznych środków finansowych na zaspokojenie potrzeb rodziny. Ubóstwo dotyka wielu ludzi, dlatego też jest zjawiskiem społecznym, które bardzo często bezpośrednio łączy się z bezrobociem. W Radomiu problem bezrobocia dotyka znaczną część osób korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Poza bezrobociem, ubóstwo często wiąże się z młodym wiekiem, wielodzietnością, a także niskim poziomem wykształcenia.

-**Rodziny dotknięte przemocą:** jak wynika z analizy dostępnych danych przemoc jest zjawiskiem permanentnym, które ciągle wzrasta. Do tego zjawiska dochodzi zarówno w rodzinach dobrze sytuowanych jak również w środowiskach dotkniętych problemem ubóstwa. Analizując różne publikacje i statystyki należy zaznaczyć, że zjawisko przemocy często łączy się z problemem nadużywania alkoholu. Występowanie przemocy w rodzinie może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji rodziny. Przemoc domowa ma różne formy i dotyczy zarówno kobiet, mężczyzn jak i dzieci. Mimo wielu kampanii społecznych prowadzonych przez różne instytucje, świadomość obywateli nadal jest niska, a zjawisko nadal problemem „czterech ścian”.

- ***Dzieci i młodzież zagrożone niedostosowaniem społecznym:*** Niedostosowanie społeczne jest zjawiskiem negatywnym, charakteryzuje się wadliwym stosunkiem do innych ludzi wpływającym z różnych zaburzeń emocjonalnych oraz defektów w tym zakresie (def. K. Pospiszyla). Niedostosowanymi społecznie są te dzieci i młodzież, u których zaburzenia w zachowaniu są tak głębokie i silne, że utrudniają, a nawet uniemożliwiają im normalne współżycie z innymi ludźmi. Wraz ze wzrostem cywilizacji zmieniają się funkcje wychowawcze i opiekuńcze rodziny. Proces ukierunkowania rozwoju dziecka jest procesem niezmiernie trudnym, gdyż narażony jest na szereg zagrożeń. Każdy człowiek żyje w pewnym społecznym otoczeniu, do którego musi się dostosować. Jest to możliwe wyłącznie wtedy, gdy jednostka zaakceptuje wzory, wartości i normy w nim obowiązujące. Przystwojenie i uznanie tych zasad jest podstawą prawidłowej relacji między jednostką, a jej społecznym otoczeniem. Większość z nas układa swoje stosunki z otoczeniem pozytywnie ale są również osoby, które pod wpływem różnych czynników i sytuacji mają duże trudności w dostosowaniu się do grupy społecznej. To właśnie ich postawa niesie negatywne następstwa dla społeczeństwa. Przyczyną niedostosowania społecznego mogą być zarówno czynniki na które nie mamy większego wpływu tj. biologiczne, a także te którym można zapobiec lub je minimalizować tj. środowiskowe (wadliwa struktura rodziny, zaniedbania i błędy środowiska wychowującego). Wśród środowisk mających największy wpływ na niedostosowanie społeczne wymienia się rodzinę, która jako grupa pierwotna oddziałuje na jednostkę.

V. Cel główny programu

Stworzenie warunków wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych poprzez zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy.

VI. Cele szczegółowe programu:

1. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym.

- Najważniejszym celem szczegółowym jest niedopuszczenie do sytuacji, w której dziecko musi opuścić rodzinę biologiczną. Osiągnięcie ww. celu może być możliwe np. dzięki realizacji programu „**Rodzina w remoncie**”, którego głównym założeniem jest szeroko rozumiane oddziaływanie na rodzinę dotkniętą kryzysem poprzez budowanie sieci wsparcia. Do współpracy w zależności od występujących w rodzinie problemów zapraszani są przedstawiciele różnych instytucji, którzy wspólnie diagnozują sytuację danej rodziny, a także ustalają we współpracy z rodziną plan działań. Podstawą realizacji tego programu jest budowanie koalicji na rzecz rozwiązywania indywidualnych problemów rodzin poprzez stworzenie systemu pomocy. Do programu włączane są rodziny zagrożoną kryzysem oraz rodziny niewydolne wychowawczo, często dotknięte problemem przemocy oraz uzależnieniami. Wzmacniające oddziaływanie na rodzinę odnosi się do określenia takiej strategii interwencji w życie rodziny, która zapobiegnie separacji jej członków oraz wzmocni rodzinę w procesach radzenia sobie z przyczynami i objawami kryzysu. Istotnym elementem skutecznego, wzmacniającego oddziaływania na rodzinę w kryzysie jest traktowanie takiego oddziaływania jako procesu zespołowego, w przeciwieństwie do tradycyjnych, dwustronnych relacji, takich jak np. wychowawca – dziecko, pracownik socjalny – klient. Ze względu na różnorodność problemów, jakie pojawiają się u większości rodzin niezbędne jest zespołowe diagnozowanie ich sytuacji. Skuteczne oddziaływanie na rodzinę w kryzysie musi być procesem, w którym uczestniczą wszyscy członkowie rodziny, których dotyczy dany problem, jak również jednostki interweniujące, czyli psychologowie, pedagodzy, policjanci, pracownicy socjalni, kuratorzy oraz jednostki środowiskowe takie jak poradnie, przedstawiciele kościoła, itp. W latach 2005- 2011 w ramach programu „Rodzina w remoncie” pomoc otrzymało 205 rodzin.

- Zgodnie z Ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w przypadku wystąpienia w rodzinie zjawiska przemocy zadaniem obligatoryjnym jest powoływanie przez działający w Radomiu Zespół Interdyscyplinarny **grup roboczych**. W ich skład wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia. Powołanie

grupy ma na celu wspólne opracowanie i realizację planu pomocy dla rodziny i jej członków. Od dnia wejścia w życie nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do 31 maja 2012 roku na rzecz rodziny zostało powołanych 148 grup roboczych.

- W celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Placówka ma za zadanie współpracować z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także z placówkami oświatowymi i leczniczymi. Placówki mogą być prowadzone w formie opiekuńczej (w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych), specjalistycznej, a także pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę. W zależności od formy prowadzenia placówki dziecku zapewnia się: opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, rozwój zainteresowań (placówka prowadzona w formie opiekuńczej), organizację zajęć socjoterapeutycznych, terapeutycznych, korekcyjnych i kompensacyjnych, logopedycznych, programy korekcyjne, psychokorekcyjne, psychoprofilaktyczne, terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię (placówka prowadzona w formie specjalistycznej), a także działania animacyjne i socjoterapeutyczne (placówka prowadzona w formie pracy podwórkowej).

2. Zbudowanie systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych dysfunkcjami oraz dla rodzin dysfunkcyjnych

- System oparty na pomocy **asystenta rodziny**, który zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stał się dodatkowym narzędziem w pracy pracownika socjalnego. Asystent wspiera rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Poprzez edukację i trening w zakresie obowiązujących norm współżycia społecznego asystent propaguje wzorce prawidłowego funkcjonowania społecznego. Jego rolą jest doprowadzenie do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej i nie dopuszczenie do sytuacji umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. W sytuacji, gdy dziecko znajduje się poza rodziną biologiczną, rolą asystenta jest działanie mające na celu doprowadzenie do jak najszybszego powrotu dziecka do środowiska rodzinnego. Asystent wspiera rodzinę poprzez konsultacje i działania o charakterze edukacyjnym w zakresie prawidłowego wychowania i opieki nad dziećmi (organizowanie czasu wolnego dzieciom, budowanie prawidłowych więzi między członkami rodziny, rozwijanie umiejętności wychowawczych), dbania

o zdrowie (higiena, pielęgnacja, prawidłowe żywienie, w razie potrzeby leczenie i rehabilitacja), gospodarowania budżetem domowym (planowanie i monitorowanie wydatków), wykonywania prac na rzecz domu oraz ich podziału na członków rodziny (sprzątanie, zmywanie, gotowanie, remont), pozyskiwania usług na rzecz domu i rodziny (załatwieniem spraw urzędowych, znalezieniem pracy, kontaktów ze służbą zdrowia), usamodzielniania się poprzez uzupełnianie wykształcenia i podjęcie pracy, a także dbałości o edukację i rozwój dzieci.

- Rodzina przeżywająca trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych może zostać objęta pomocą **rodziny wspierającej**. Problemy opiekuńczo-wychowawcze najczęściej związane są z brakiem odpowiednich wzorców w rodzinach, z których pochodzą rodzice. Dzięki współpracy z rodziną wspierającą osoby takie mają możliwość poznania godnego naśladowania sposobu funkcjonowania. Współpraca między rodzinami daje niepowtarzalną możliwość dzielenia się doświadczeniem i ukazywania praktycznych metod rozwiązywania problemów. Zadaniem rodziny wspierającej jest aktywna pomoc w przezwyciężeniu kryzysu w rodzinie wspieranej. Formy takiej pomocy mogą być bardzo różnorodne, uzależnione są od uzgodnień między zainteresowanymi rodzinami i zależą od ich pomysłowości i inicjatywy. Dotyczyć mogą doradztwa w stosowaniu określonych metod wychowywania dzieci, organizacji czasu rodziny, a także racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami. Przy współpracy z asystentem rodziny, rodzina wspierająca może pomóc w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, a także w kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

- Praca socjalna w środowiskach dysfunkcyjnych oparta na promowaniu rozwiązań w zakresie wspierania rodziny, upowszechniania konieczności wzmocnienia rodzin poprzez zapewnienie im łatwego dostępu do specjalistów pracujących na rzecz rodziny.

- Tworzenie i prowadzenie **grup wsparcia** jako dodatkowego sposobu na świadczenie bezpośredniego wsparcia osobie i rodzinie będącej w sytuacji kryzysowej i zagrożonej wystąpieniem kryzysu m.in. AA (Anonimowi Alkoholicy), DDA (Dorosłe Dzieci Alkoholików).

3. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży

- Przygotowanie programów profilaktyczno - edukacyjnych dla dzieci i młodzieży
- Prowadzenie działań integrujących i aktywizujących społeczność lokalną na rzecz przeciwdziałania patologiom społecznym wśród dzieci i młodzieży
- Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich posiłków w szkole
- Organizacja placówek wsparcia dziennego
- Organizowanie czasu wolnego w tym wypoczynku letniego i zimowego

4. Stworzenie systemu poradnictwa rodzinnego

- Skoordynowanie działań podmiotów świadczących usługi na rzecz rozwoju i funkcjonowania rodziny
- Organizowanie zajęć informacyjno - warsztatowych dla rodziców na temat rozwoju dzieci i młodzieży oraz profilaktyki i terapii uzależnień
- Wspieranie programów edukacyjnych promujących postawy abstynenckie
- Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego

VII. Zasoby instytucjonalne Gminy:

- placówki opiekuńczo- wychowawcze:

- Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Słoneczny Dom”, ul. Kolberga 19 Typu Socjalizacyjnego
- 13 Placówek typu rodzinnego

- placówki wsparcia dziennego:

- Katolicka Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza „Oratorium”, ul. Wernera 7a
- Świetlica Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, ul. Miła 29
- Świetlica Radomskiego Towarzystwa Dobroczynności, Plac Jagielloński 15

- Centrum Rozwoju Osobowości „KARAN”, ul. Reja 5/1
- Publiczny Ogródek Jordanowski, ul. Śniadeckich 9
- Caritas Pallotyńska Prowincji Chrystusa Króla (Stowarzyszenie Apostolstwa Katolickiego) ul. Młodzianowska 124

- placówki świadczące pomoc na rzecz rodziny: poradnie psychologiczne, poradnie pedagogiczne

- Poradnia Psychologiczno –Pedagogiczna Nr 1, ul. Kolejowa 22
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna Nr 2, ul. Toruńska 9
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna Nr 3, ul. Główna 3

- instytucje pracujące na rzecz osób uzależnionych i współuzależnionych, w tym poradnie leczenia uzależnień

- Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień „MONAR”, ul. Struga 57 A
- Poradnia Profilaktyki Uzależnień - KARAN, ul. Reja 5/1
- Mazowieckie Stowarzyszenie Terapii i Readaptacji Społecznej MASTERS, ul. Wolanowska 120
- Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu, ul. Reja 30
- Poradnia Leczenia Uzależnień, ul. Tochtermana 1
- Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień, ul. 1905 Roku 21
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ul. Reja 5

- poradnie świadczące pomoc w postaci terapii rodzinnej

- Specjalistyczna Poradnia Rodzinna „Domowe Ognisko”, ul. Malczewskiego 1
- Centrum Psychoterapii Rodzin, ul. Śniadeckich 1

- instytucje świadczące pomoc ofiarom przemocy

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej, ul. Malczewskiego 20 b
- Caritas Diecezji Radomskiej, ul. Kościelna 5 (Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie)

- instytucje pracujące ze sprawcami przemocy

- Mazowieckie Stowarzyszenie Terapii i Readaptacji Społecznej „MASTERS”, ul. Wolanowska 120

VIII. Źródła finansowania

Środki na realizację programu mogą pochodzić z:

- budżetu Gminy (uchwała budżetowa)
- budżetu państwa (konkursy i programy rządowe),
- dotacji unijnych (w ramach POKL),
- organizacji pozarządowych

IX. Zakładane efekty realizacji programu

Dzięki współpracy instytucji i organizacji zostaną stworzone odpowiednie warunki i możliwości dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie:

- rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie
- poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wymagających wsparcia
- reintegracja rodzin naturalnych poprzez powrót dziecka do naturalnego środowiska

X. Promocja programu

Program wspierania rodziny będzie promowany poprzez:

- strony internetowe jednostek organizacyjnych oraz organizacji pozarządowych
- plakaty, ulotki informujące o działaniach podejmowanych na rzecz rodziny i jej członków
- konferencje, spotkania szkoleniowe, imprezy kulturalno - rozrywkowe

XI. Monitoring i ewaluacja programu

Działania mające na celu realizację założeń programu są koordynowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu. Monitorowanie programu polegać będzie na gromadzeniu informacji dotyczących projektów pomocowych realizowanych przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej, edukacyjne w zakresie pomocy i integracji społecznej oraz organizacje pozarządowe. Bieżący nadzór nad realizacją programu i podejmowanie działań zmierzających do osiągnięcia wyznaczonych w programie celów, pozwoli na opracowanie działań profilaktycznych na lata następne, a także będzie podstawą do oceny ich skuteczności. Cele, działania i zadania w zakresie wspierania rodziny będą podlegać ewaluacji i odpowiadać na potrzeby mieszkańców Radomia.